

Beantwoording van de schriftelijke vragen van de SP-fractie over Eneco

Vraag 1

Heeft het bestuur van Eneco gereageerd of gecommuniceerd naar de aandeelhouders naar aanleiding van de plannen van Essent en Nuon om de particuliere aandeelhouders voor te stellen de aandelen (deels) te verkopen aan een commercieel bedrijf? Zo ja, wat was de reactie?

Antwoord 1

Op de plannen tot verkoop van Essent en Nuon is geen reactie bekend.
Op verzoek van de aandeelhouders(vergadering) laten de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen door een zakenbank "alle opties" inventariseren over al dan niet verkoop. De aandeelhouders(vergadering) staat positief tegenover verkoop.

Vraag 2

Op welke manier laat het college, als publiek aandeelhouder, zich doorgaans op de hoogte houden door de raad van bestuur van Eneco over het strategisch beleid van het energiebedrijf?

Antwoord 2

Informatie wordt met name gekregen via de aandeelhoudersvergaderingen, verslagen van de Aandeelhouderscommissie en via het maandelijkse infobulletin Eneco opgesteld door de gemeente Rotterdam.

Er is geregeld contact met de gemeente Delft, die de gemeente Zoetermeer vertegenwoordigt in de aandeelhouderscommissie.

Vraag 3

Wat is het standpunt van het college over een eventuele verkoop van de 'Zoetermeerse' aandelen in het Eneco energiebedrijf?

Antwoord 3

Het standpunt van het college is "inzet op verkoop" binnen de wettelijke mogelijkheden. Argumenten zijn:

- De invloed van aandeelhouders op het beleid van Eneco is gering.
- Aspecten als beleid, prijsbeleid, leveringszekerheid zijn wettelijk gereguleerd en worden gecontroleerd door de Directie Toezicht energie (Dte) van de Nederlandse Mededingingsautoriteit.
- Vanuit de Wet Fido is het verboden om geld te beleggen in aandelen. Het Treasurystatuut van de gemeente Zoetermeer is hier in lijn met de Wet FIDO ook helder over. Bij uitzettingen van geld moet altijd een hoofdsomgarantie van kracht zijn. Dat is bij aandelen, dus ook bij Eneco, niet het geval. Verkoop is dan een logische conclusie.

Vraag 4

Hebben de grote aandeelhouders van Eneco zelf op enige wijze een signaal afgegeven? Zo nee, is het bekend hoe de publieke aandeelhouders van Eneco in meerderheid aankijken tegen dit publiek aandeelhouderschap in de toekomst?

Antwoord 4

Nee, dat is niet nodig. Het standpunt van de aandeelhouders(vergadering) is gelijk aan die van het college.

Vraag 5

Is het college bereid uit te spreken dat het verkoop van publieke aandelen in het Eneco energiebedrijf onwenselijk is. Zo ja, met welke doorslaggevende argumenten? Zo nee, waarom niet en met welke doorslaggevende argumenten?

Antwoord 5

Nee. Verwezen wordt naar het antwoord bij vraag 3.

Vraag 6

Ziet het college een risico in de doelstellingen van Duurzaam Zoetermeer en het publiek energiebedrijf indien een eventuele nieuwe, commerciële aandeelhouder of eigenaar meer aandacht heeft voor de winst in plaats van publiek belang?

Antwoord 6

Nee. Overigens is het beleid van Eneco zelf sterk gericht op duurzame energie. Verwezen wordt verder naar het antwoord bij vraag 3.

Vraag 7

Welke risico's ziet het college op de middellange en lange termijn voor het betrouwbaar, betaalbaar en duurzaam wijze leveren van energie aan Zoetermeerse burgers, bedrijven en instellingen?

Antwoord 7

Geen. Verwezen wordt naar het antwoord bij vraag 3.

Vastgesteld in de vergadering van 3 maart 2009,
de secretaris, de burgemeester,

(drs. J. Dijkstra)

(drs. J.B. Waaijer)

ENECO
Aandelenbezit en beleid van de gemeente Zoetermeer:
stand van zaken per maart 2009

1. Inleiding

In deze notitie wordt kort weergegeven welke ontwikkelingen spelen op het terrein van ons aandelenbezit ENECO. Deze ontwikkelingen vragen om een standpunt van het bestuur over de te hanteren uitgangspunten van ons beleid daarover.

Achtereenvolgens wordt ingegaan op de achtergrond van ons aandelenbezit, de waarde van ons belang, de ontwikkelingen in wetgeving en de mogelijke uitgangspunten voor het gemeentelijk beleid.

2. Eneco in gemeentelijk perspectief

2.1 Achtergrond gemeentelijk aandelenbezit ENECO

De deelname van de aandeelhoudende gemeenten in ENECO is historisch bepaald: de elektriciteitsvoorziening was lange tijd een overheidsmonopolie. Inmiddels is er geen sprake meer van een overheidsmonopolie. Tegen deze achtergrond is door een aantal fusies en overnames in 1995 de NV ENECO ontstaan. In 2000 is energiebedrijf Delfland, na de fusie tot Dozijn, overgenomen door de NV ENECO. Bij die overname zijn wij als Zoetermeer aandeelhouder ENECO geworden.

Daarna heeft nog verdere opschaling plaatsgevonden, zoals de overname door ENECO van REMU-Utrecht in 2002. Thans zijn 64 gemeenten, verspreid over het hele land, aandeelhouder van ENECO.

De tien grootste aandeelhouders:

Gemeente	Bezit in %
Rotterdam	31,32
Den Haag	16,55
Dordrecht	9,05
Leidschendam-Voorburg	3,44
Delft	2,44
Zoetermeer	2,34
Pijnacker-Nootdorp	2,10
Capelle a/d IJssel	1,91
Rijswijk	1,78
Spijkenisse	1,75

De aandeelhoudende gemeenten hebben een Aandeelhouderscommissie (AHC), die regelmatig met ENECO overlegt over de te volgen strategie van ENECO, mede in het licht van de veranderende wetgeving en marktomstandigheden. Hoewel het vaststellen van de strategie van ENECO een taak is van de Raad van Commissarissen, betreft ENECO ook de AHC bij de herijking van de strategie. De AHC organiseert regelmatig terugkoppelings-bijeenkomsten met de aandeelhouders.

De AHC wordt gevormd door acht aandeelhouders:

1. Rotterdam - voorzitter;
2. Den Haag;
3. Dordrecht;
4. Delft¹;

¹ mede namens Zoetermeer, Lansingerland, en Pijnacker-Nootdorp

5. Achtkarspelen² ;
6. Heemstede³ - vice-voorzitter;
7. Capelle aan de IJssel⁴ ;
8. Ridderkerk⁵.

2.2 Herstructurering energiesector/splitsingswet.

Na de liberalisering is door het kabinet gewerkt aan de privatisering van de energiesector. De liberalisering had tot doel om consumenten in staat te stellen zelf aan de hand van energieprijzen en leveringsvoorwaarden te bepalen van welke energiemaatschappij zij hun energie afnemen.

De privatisering gaat over de mogelijkheid voor de overheidsaandeelhouders om hun aandelen buiten de kring van energiebedrijven en overheden te verhandelen.

Het wetgevingsdebat in de 1e Kamer in november 2006 heeft geleid tot de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON). Deze wet noopt de aandeelhouders tot het opnieuw inventariseren van alle strategische opties voor zowel de onderneming als de aandeelhoudende gemeenten.

Bij Koninklijk Besluit van 13 juli 2007 is bepaald dat de energiebedrijven nog maximaal 2 ½ jaar de tijd hebben om de splitsing door te voeren. Uiterlijk 1 januari 2011 is de verplichte splitsing van ENECO in een productie/leveringsbedrijf en een netbedrijf een feit.

Het kabinet wil met de Splitsingswet bereiken dat een efficiënte, betrouwbare en duurzame energievoorziening wordt gerealiseerd tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.

Splitsing van de regionaal geïntegreerde energiebedrijven leidt tot een onafhankelijk beheer van de distributienetten voor elektriciteit en gas. Daardoor ontstaat volgens het kabinet een eerlijker concurrentie tussen partijen die over deze netten elektriciteit en gas leveren. De toezichthouder DTe zal als gevolg van de splitsing ook eenvoudiger toezicht kunnen houden op de efficiëntie en de kwaliteit van het netbeheer.

Het wetsvoorstel heeft als doel de onafhankelijkheid van het beheer van elektriciteits- en gasnetten structureel te borgen. Niet langer zal zijn toegestaan dat aan de ene kant netbeheerders en aan de andere kant producenten, leveranciers en handelaren onderdeel uitmaken van één en hetzelfde energiebedrijf. Ook wordt in het wetsvoorstel geregeld, dat het beheer van netten met een spanningsniveau van 110 en 150 kiloVolt moet worden overgedragen aan TenneT, de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet. Daardoor wordt het beheer van alle elektriciteitsnetten in één hand gebracht. TenneT zou hierdoor beter in staat zijn zo nodig in te grijpen in het belang van de leveringszekerheid.

Voor ons als aandeelhouder betekent een en ander dat wij straks twee soorten aandelen ENECO zullen hebben: van het netbedrijf en van het productie/leveringsbedrijf.

De aandelen van het netbedrijf moeten in overheidshanden blijven. De aandelen productie/leveringsbedrijf mogen aan particulieren worden verkocht.

Daarmee rijst opnieuw de vraag welke positie wij innemen omtrent ons aandeelhouderschap en welke weg wij willen bewandelen bij eventuele verkoop. In de volgende paragraaf worden overwegingen omtrent ons aandeelhouderschap op een rijtje gezet.

De aandelen netwerkbedrijf worden niet in die analyse betrokken, nu vanuit de rijksoverheid is bepaald

---

² mede namens Ameland, Dongeradeel, Ferweradiel, Kollumerland en Schiermonnikoog

³ mede namens Aalsmeer, Amstelveen, Bloemendaal, Castricum, Haarlemmerliede & Spaarnewoude, Uithoorn en Zandvoort

⁴ mede namens Albrandswaard, Brielle, Hellevoetsluis, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Rozenburg, Schiedam, Spijkenisse en Westvoorne

⁵ mede namens Alblasserdam, Barendrecht, Binnenmaas, Cromstrijen, Dirksland, Giessenlanden, Goedereede, Gorinchem, Graafstroom, Gravendeel, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik Ido Ambacht, Korendijk, Krimpen aan de IJssel, Leerdam, Liasveld, Lingewaal, Middelharnis, Nederlek, Nieuw-Lekkerland, Oostflakkee, Oud-Beijerland, Ouderkerk, Papendrecht, Sliedrecht, Strijen, Vianen, Zederik, Zwijndrecht

dat die aandelen in overheidshanden dienen te blijven. Er wordt overigens momenteel gestudeerd op het idee of de rijksoverheid bereid zou willen en kunnen zijn om die aandelen over te nemen van provincies en gemeenten. De rijksoverheid heeft echter al meerdere malen aangegeven niet bereid te zijn tot overname.

Minister Van der Hoeven van Economische zaken heeft een expertgroep onder leiding van Anne Willem Kist in het leven geroepen om in beeld te brengen hoe overheden – ‘bijvoorbeeld door een activistisch aandeelhouderschap’- blijven werken aan een duurzame, betrouwbare en betaalbare energievoorziening. Het is de bedoeling dat Kist ook gaat helpen bij het berekenen van het verwachte rendement van de nutsaandelen en dat hij adviseert bij een eventuele overdracht van belangen van kleinere naar grotere aandeelhouders.⁶

Het rapport van de commissie Kist is inmiddels uitgebracht (juni 2008) en heeft geen wezenlijk nieuw licht gebracht op het ‘‘Publiek aandeelhouderschap energiebedrijven’’ wat zou leiden tot een gewijzigde stellingname van aandeelhouders.

3. De waarde van onze aandelen ENECO

Zoetermeer bezit 116.280 aandelen in ENECO (2,34 % van het aandelenkapitaal).

Ons belang vertegenwoordigt een waarde van indicatief € 100 tot € 150 mln⁷.

Met nadruk wordt vermeld indicatief, ENECO heeft geen beursnotering, dus een waarde per aandeel(pakket) is pas echt vast te stellen bij een daadwerkelijke markttransactie van de aandelen. Bovendien is de genoemde indicatieve waarde berekend voor het ongesplitste bedrijf. Het productie/leveringsbedrijf maakt naar schatting 1/3 deel van de waarde uit, en het netwerkbedrijf 2/3. Het is niet duidelijk hoe de gedwongen splitsing doorwerkt op de waarde van de afzonderlijke bedrijven.

Het verloop van de winstuitkeringen in de afgelopen jaren was als volgt:

Jaar		Dividend	Uitkeringspercentage
Over 2004		€ 2,1 mln	50%
Over 2005		€ 3,9 mln	55%
Over 2006		€ 4,0 mln	55%
Over 2007	Structureel	€ 3,81 mln	55%
	Incidenteel	€ 1,16 mln	

Naar aanleiding van de dividenduitkering 2006, de ontwikkelingen WON en de daarmee gepaard gaande onzekerheden heeft de Raad van Bestuur in overleg met de Raad van Commissarissen ENECO besloten zichzelf een inspanningsverplichting op te leggen om de dividenduitkering de komende jaren het nominale dividend op peil te houden (€ 4,0 miljoen).

Bij de dividenduitkering 2007 was sprake van een bovenmatig incidenteel resultaat, waardoor besloten is de winstuitkering op te delen in een structureel en een incidenteel gedeelte.

Wij achten het, gelet op lopend onderzoek en marktsituatie, niet opportuun om op dit moment inschattingen te doen over de waarde van het aandeel Eneco. Het risico van een lagere waarde dan de tegen 4,5% gekapitaliseerde dividendstroom van € 4 miljoen (= € 89 miljoen) achten wij overigens bijzonder klein.

4. Afwegingen aandeelhouderschap

In deze paragraaf wordt besproken welke afwegingen aan de orde zijn voor ons als gemeentelijk aandeelhouder.

Daarbij is onder meer gebruik gemaakt van de handreiking die de Randstedelijke Rekenkamer voor

⁶ Binnenlands Bestuur, januari 2008 aflevering 1, p.15

⁷ Bedragen genoemd op de aandeelhoudersdag 11 oktober 2007, met veel slag om de arm vanwege relatief hoge rente (effect +/- 20%) , risico van eventueel te verdisconteren achterstallig onderhoud, verdiscontering van ‘‘overwinst’’ vanwege publicaties van de NMA.

Provinciale Staten heeft geschreven voor de positiebepaling omtrent eventuele aankoop van aandelen Nuon.⁸

4.1. Aspecten aandeelhouderschap van ENECO

Het huidige gemeentelijke beleid omtrent ons aandeelhouderschap van ENECO is verwoord als het inspelen op de ontwikkelingen rond de splitsingswet met als optie het verkopen van het aandelenbezit. Er zijn verder geen specifieke beleidsvoornemens.⁹

Mogelijke in aanmerking te nemen aspecten voor aanpassing van het gemeentelijk beleid worden hieronder opgesomd.

4.1.1. Aandelen houden vanwege rendementsdoelstelling

Vanuit de Wet Fido is het verboden om geld te beleggen in aandelen. Het Treasurystatuut van de gemeente Zoetermeer is hier in lijn met de Wet FIDO ook helder over. Bij uitzettingen van geld moet altijd een hoofdsomgarantie van kracht zijn. Dat is bij aandelen niet het geval. Gelden mogen alleen worden uitgezet bij de Nederlandse Staat, Nederlandse overheidsinstellingen, (semi)publiek-rechtelijke lichamen, leningen met overheidsgarantie en Financiële instellingen met minimaal een A-rating. Vanuit die redenering zou de gemeente niet tot aankoop van aandelen ENECO overgaan. Omgekeerd geredeneerd zou de gemeente volgens deze beleidslijn, nu dat mogelijk wordt, dus ook tot verkoop moeten overgaan.

4.1.2. Prijsbeleid

De gemeente zou als doel kunnen formuleren om de prijzen voor consumenten en bedrijven laag te houden. Feitelijk houdt de Directie Toezicht Energie (DTe) van de Nederlandse Mededingingsautoriteit toezicht op de redelijkheid van de energietarieven. Bij onredelijk hoge tarieven kan de DTe ingrijpen. Er zijn meerdere argumenten tegen invloed van aandeelhouders op tarieven:

- Als aandeelhouder kan de gemeente geen tarieven bepalen, die bevoegdheid ligt geheel bij het bestuur van ENECO. In de aandeelhoudersvergadering van april 2007 is dat naar aanleiding van een vraag hierover van één van de aandeelhouders nog eens bevestigd.¹⁰
- Nu het Rijk bij wet heeft bepaald, hoe en in welke mate prijsregulering aan de orde is, mogen lagere overheden daarop niet inbreken door een privaatrechtelijke handeling;
- Vaststellen van lagere prijzen dan het markttarief kan ongeoorloofde staatssteun betekenen.

4.1.3 Leveringszekerheid

De zekerheid dat Zoetermeeders energie krijgen geleverd, is geborgd in de elektriciteitswet 1998 en Gaswet, en de op die wetten gebaseerde besluiten. DTe houdt toezicht op de naleving hiervan. Aandeelhouders mogen geen invloed uitoefenen op de leveringstaken.

4.1.4. Beleid van duurzame energie intensiveren

Als aandeelhouder kan de gemeente druk uitoefenen op ENECO om meer met duurzame energie te doen. Overigens is de strategie van ENECO volgens bestuursvoorzitter Jeroen de Haas "*.....puur groen gecombineerd met gas. We hebben een investeringsprogramma van € 2,2 mrd voor de periode 2008-2012 voor duurzame elektriciteitsopwekking*"¹¹.

4.1.5. Aandachtspunten bij eventuele verkoop van de aandelen

Bij eventuele verkoop moet in ieder geval worden gedacht aan de belangen van de gemeente, de onderneming, de werknemers, en de klanten:

- De verkoopprijs en de betaalwijze daarvan versus de huidige dividendstroom;
- Strategie nieuwe eigenaar;
- Financiële slagkracht nieuwe eigenaar;
- Kwaliteit management;
- Werkgelegenheid;
- Aandacht voor regionale groeperingen.

⁸ http://www.randstedelijke-rekenkamer.nl/rapport/45/Handreiking_aankoop_aandelen/

⁹ Programmabegroting 2008 Gemeente Zoetermeer, pagina 199.

¹⁰ Verslag van de aandeelhoudersvergadering van 25 april 2007: "ENECO voert een gematigd en evenwichtig prijsbeleid, waarbij erop wordt toegezien dat geen strijdigheid ontstaat tussen de publieke doelstelling van de aandeelhouder en de private verplichtingen van de onderneming. Het belang van de vennootschap staat in dezen centraal. Een prijzenoorlog is ongewenst. Niettemin staat het de aandeelhouder vrij om de door haar ontvangen dividenden aan te wenden voor publieke doeleinden."

¹¹ Bestuursvoorzitter Jeroen de Haas in Het Financieele Dagblad van zaterdag 12 januari 2008.

5. Risico's aandeelhouderschap

Het belangrijkste risico dat de gemeente loopt met het aandeelhouderschap is financieel.

Jaar	2009	2010	2011	2012
Raming dividend	€ 4,0 mln	€ 4,0 mln	€ 4,0 mln	€ 4,0 mln

In de begroting 2009 wordt structureel € 4 mln geraamd als baten. Dat geld wordt ingezet als algemeen dekkingsmiddel. Dat wil zeggen dat gemeentelijk beleid met dat geld wordt gedekt, zonder aan te geven of het nu specifiek voor milieu, sociale zaken, sport of welk ander beleid dan ook wordt gebruikt. Toekomstige tegenvallers in de dividenduitkering zullen leiden tot de noodzaak om te bezuinigen op dat gemeentelijk beleid, danwel andere inkomstenbronnen te vinden of heffingen zoals OZB te verhogen. Om het huidig geraamde niveau van baten in de eerste drie jaren van de meerjarenbegroting te verwezenlijken is bij een rekenrente van 4,5% een verkoopopbrengst van het totale ENECO pakket van € 89 mln nodig.

Omdat besloten is dat ENECO in twee delen wordt gesplitst moet bij de analyse van de benodigde verkoopopbrengst een schatting worden gemaakt van de inkomsten uit het netwerkbedrijf. Dat netwerkbedrijf zou een redelijk bestendig dividend moeten kunnen realiseren, want is minder afhankelijk van marktontwikkelingen dan het productie/ leveringsbedrijf.

6. Conclusie

Vasthouden aan de huidige beleidslijn en inzetten op verkoop van de aandelen in het productie-/leveringsbedrijf aan particulieren en verkoop van de aandelen in het netwerkbedrijf aan het Rijk.